

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felolós szerkesztő: Somfai János.

Hónszóttal árák:

Egész évre --- 24 K
Félévre --- 12 K
Negyedévre --- 6 K
Egyes szám ára 3 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl
Azonkívül az összes hir-
:: :: detési irodák. :: ::

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Nagybecskerek, 1915.

XLIV. évfolyam, 95. szám.

Kedd, április 27.

Diadalmas harcaink az oroszokkal.

Budapest, április 26. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Hivatalos jelentés:

A kárpáti arcvonalon az uzsoki szorosától keletre a harcok tovább folynak.

Egyik támadó csoportunk Kozlowától délkeletre az ellenségnek egy új támaszpontját elfoglalta, hét tisztet s több mint egyezer főnyi legénységet foglyul ejtettünk.

Az elvesztett magaslatok visszafoglalása céljából az oroszok több heves ellentámadást kezdtek s a szomszédos terepszakaszokon is itt-ott előretörést kíséreltek meg. Az ellenség támadása az Osztry-magaslat s a keletre ehhez csatlakozó állás ellen irányult. Ezt a támadást hosszabb harc után az oroszok súlyos veszteségei közt visszavertük. Az ellenség két zászlóalját eközben csaknem teljesen megsemmisítettük és néhány száz embert elfogtunk.

A nyomban megkezdett üldözés folyamán huszonhat lövészároknak s sok hadianyagnak jutottunk birtokába.

A többi szakaszokon is véresen visszavertük az oroszok éjjeli támadásait.

Az uzsoki szoros előtt az ellenség a támadás visszaverése után menekülésszerűen vonult vissza. A tegnapi harcokban eddig nyert területet az oroszok kétségbeesett támadása ellenére is nemcsak megtartottuk, hanem Kozlowától délkeletre még gyarapítottuk is.

Az uzsoki szorosától nyugatra eső arcvonalon Gallciában és Lengyelországban, valamint a Dnyeszter mentén és Bukovinában tüzéségi harc folyt, egyébként nyugalom uralkodott.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Budapest, április 26. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, április 26.

A nagy főhadiszállás jelenti a keleti hadszíntérről:

Egynéhány gyenge orosz éjjeli támadást Clechanovtól északnyugatra fekvő vidéken visszautasítottunk. A helyzet változatlan.

A nyugati hadszíntér. – A németek újabb győzelmei.

Budapest, április 26. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, április 26.

A nagy főhadiszállás jelenti a nyugati hadszíntérről:

Ypernnél a harcok tovább tartottak a csatorna nyugati partján. Lizerne, amelyről a franciák azt állítják, hogy visszafoglalták, birtokunkban van.

A csatornától keletre is megtartottuk az elfoglalt területet. A zsákmányolt ágyuk száma 45-re emelkedett, amelyek között van, mint már korábban említettük, négy angol nehéz ágyu is.

Zonnebecketől északkeletre folytattuk támadásainkat és több mint egyezer kanadait elfogtunk. A foglyok összes száma ezzel ötezerre emelkedik. Különös népkeverék: senegal négerek, angolok, turkok, Indiaiak, franciák, kanadaiak, zuávok, algirlaiak, vetődött össze ezen az aránylag kis területen.

Champagneban Beau Séjournal két francia éjjeli támadást visszavertünk.

A Maas-magaslatokon támadásunk jól előrehaladt. Több egymás mögött fekvő hegyhátat a Les Epargestől nyugatra fekvő magaslatig rohamban elfoglaltunk, több száz franciát elfogtunk és néhány gépfegyvert zsákmányoltunk.

Az Alilly-erdőben az ellenséges előretörések meghlusultak.

A Vogézekben támadásunk Hartmannsweilerkopf visszahódítására vezetett. Csapataink zsákmánya itt tizenegy tiszt, hétszáznegyvenkilenc főnyi közlegény, hat aknavető és négy gépfegyver.

A háborús törvényhozás.

Budapest, április 26. A „Torontál“ eredeti távirata. A sajtóbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk:

A képviselőház délutáni ülésén a népfölkelés kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásánál Hazai Samu báró honvédelmi miniszter szólalt föl. A miniszter kijelentette, hogy elfogadja Bakonyi Samu módosításait s hajlandó

ujból soroztatni azokat a korosztályokat, amelyekből keveset vettek be. A honvédségnél történt csekély számú kitüntetésekért a honvédparancsnokságok voltak a hibások. Ezirányban most már rendeletileg intézkedett.

Ezután a honvédelmi javaslatokat Bakonyi módosításaival elfogadták.

A galíciai és bukovinai javaslatnál Károlyi Mihály szólalt föl s a javaslatot nem fogadja el, mert azokkal Magyarország szuverenitását látja megsértve.

Ráth Endre és Polónyi Géza felszólalása után Tisza István gróf miniszterelnök szólalt föl. Kifejtette, hogy három hadtestbe az ellenséges betörés miatt sorozni nem lehetett. Kettőt Ausztriából pótolnak, a harmadikat azonban az országgyűlés hozzájárulásával nekünk kell pótolni, mert katonai szempontból nagyon fontos, hogy a harmadik hadtestet a maga keretében főtartsuk.

Andrássy Gyula gróf nem helyesi a javaslatot, de a kényeszerítő szükség folytán, a felelősséget a kormányra háritva, elfogadja.

Ezután a javaslatot megszavazták.

Khuen-Héderváry gróf indítványt terjesztett be, hogy az ülések délelőtt 10-től délután 3 óráig tartanak. Az indítvány fölött ma szavaznak. Ezzel az ülés este hét órakor véget ért.

A főrendiház tegnap délután szintén ülést tartott, amelyen Tisza István gróf miniszterelnök indítványára a tárgyalás alá kerülő javaslatokra kimondták a sürgősséget.

A pártok este a mandátum meghosszabbításáról szóló javaslattal foglalkoztak s azokat letárgyalták.

HIREK.

Fémet a hadseregnek.

— Jön a fémgyűjtőkocsi. —

Nagybecskerek, ápr. 27.

Mint ismeretes, országos mozgalom indult meg, hogy a hasznavehetetlen fém tárgyakat a hadsereg számára összegyűjtsük. A mozgalom nálunk is megindult ezirányban s a nagybecskereki rendőrkapitányság, hogy a gyűjtést megkönnyítse és előmozdítsa, kocikkal fogja összegyűjteni a fém adományokat.

A rendőrkapitányság a fémgyűjtésre vonatkozólag a következők közlésére kérte föl lapunkat:

A hadvezetőségnek nagymennyiségű fémre van szüksége, melyet a közönség szíves adományából össze fogunk gyűjteni a városban közlekedő gyűjtőkocsi segítségével.

Vas és acél kivételével mindenféle fémeket köszönettel elfogadunk, akár törmelékekből, akár hulladékokból áll az és pedig vörösréz, sárgaréz, bronz, nikkel, cink, ón vagy ólomot.

Ezekből a fémekből készült és már használatlan sütők, lábasok, fazekak, tartányok, kanalak, szűrők, korsók, kannák, katlanok, mozsarak, mosó és mozdó edények, csészék, sulyok, sziták, vödörök, kádak, csövek, virágtartók, lakatok, kulcsok, kilincsek, hamutartók, bográcsok, diszszegkek, butordiszek, játékok, lámpák, disztárgyak, stanioldarabok, üveg- és pipakupakok, ón- és ólomtartányok, ólomplombák stb. mind köszönettel elfogadhatnak.

E tárgyak összegyűjtése végett a rendőrség gyűjtőkocsikat fog házról-házra járva meneszteni, emellett azonban mindenkinek adománya bármely időben a rendőrkapitányságnál közvetlenül is átadható.

Különösen kérjük a vendéglősöket és fűszerkereskedőket, hogy a stanióllal lezárt üvegek felbontásakor visszamaradt ónkuphulladékot számunkra összegyűjteni szíveskedjenek.

— A torontáli Vörös Kereszt bélyegzői. Az Országos Vörös Kereszt Egylet torontáli megyei választmányának felhívására a mai napig a következő cégek kiadványai kerültek felülbélyegzés alá: Torontálmegyei takaré- és hitelbank 1000 dbért 20 K, Steinitzer Géza

cég 2060 dbért 41-20 K, Hiller, Steinitzer és Társai cég 1250 dbért 25 K, Strasser és König cég 1000 dbért 20 K, Risztics György cég 600 dbért 12 K-át fizetett. Tisztelettel kérjük a nagyérdemű közönséget, hogy segélyforrásainkat ezután is gyarapítani kegyeskedjék. A felülbélyegzések az egyesület pénztárosánál Steinitzer Géza bankigazgatónál eszközöltenek. — Nagybecskerek, 1915 április 22. Az elnökség.

— Kinevezés. A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter Kovács Béla okl. tanítót a perlaszi közs. elemi iskolához tanítvá kinevezte.

— Adomány. özv. Wambach Jánosné Bégafő, a Vöröskereszt egyletnek 20 koronát adományozott lapunk útján. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— A przemysl foglyok listája. Budapesti levelezőnk táviratozza: Mint Bécsből sürgönyzik, az orosz hadifoglyok tudakozó irodája közölte a bécsi irodával, hogy a przemysli foglyok listáját összeállította és elküldte.

— Árvaházi közgyűlés. A nagybecskereki r. k. árvaházegylet vasárnap délelőtt tartotta Franz József László kereskedelmi tanácsos elnöke mellett rendezésű közgyűlését. Jelen voltak Annau Adám, Baaden Károly, Burget József, dr. Fialowski Béla, Grandjean Ede, dr. Haidegger Lajos, Harzer József, Magyar Pál, Sárffy Sándor, dr. Steiner Gyula, Vudý György, Weiserschan Fülöp Jakab, Weiserschan Mihály, Wégling István és Szegfű Sándor titkár. Az elnök rövid megnyitójában utalt a múlt év világeseményeire, a gazdasági helyzetre, amely helyzet nagyon éreztette az egylettel is hatását. Az egylet által fentartott árvaházban a lehető megtakarítások és az elnökség részéről történt gondos utánjárások folytán az emelkedett létszám mellett is sikerült az alapvagyont érintetlenül megtartani, sőt növelni. A titkár ezután felolvasta a részletes évi jelentést, ismertette a vagyoni állapotot és a zárószámadást. Felolvasta Wégling István, Partilla Géza és Weiserschan Fülöp Jakab számvizsgáló-bizottság jelentését ellenőrző munkájukról. A pénztári kimutatást és az egész vagyonkezelést tételenként átvizsgálták és azt teljesen rendben levőnek találták. A vagyoni állapot a következő: a helybeli pénztárteknél gümölcsözőleg van elhelyezve 94.813 K 84 f. Ebből 10.000 K a hadikölcsön. Az árvaház értéke 28.000 koronára, a berendezés 6000 koronára van felvéve, a kézipénztárban pedig 332 K 33 fillér volt. Az egylet összvagyonára 1914 dec. 31-én 129.146 K 17 f és 40 gyermek 3 nővér vezetése mellett nyer gondozást és eltartást az árvaházban. A közgyűlés a felolvasott jelentéseket és zárószámadást egyhangulag helyesléssel

vette tudomásul és a számvizsgáló bizottság javaslatára készségesen adta meg a felmentvényt. A titkár által bemutatott ez évre szóló költségvetést elfogadta a közgyűlés. Az egylet tisztikarának és választmányának három évi megbízatási időtartama lejárván, az elnök meleg szavakkal mondott köszönetet a szíves támogatásért a maga és tisztikara nevében úgy az egyeseknek, mint a város nemes közönségének, a hatóságoknak és egyesületeknek kegyes támogatásukért. Magyar Pál apátplébános igen melegen emlékezik meg mindazokról, kik oly jóindulattal voltak és vannak állandóan az árvaház iránt. Hiszen nincsen több ilyen intézmény a városban. Ez az árvaház Nagybecskerek város közönségének szívéből, humánus érzete talajából nőtt ki. Összeforrott vele. A legnagyobb szimpátiával van vele szemben. Hálás köszönetet mond érte. Megemlékezik azonban hasonló melegséggel, elismeréssel és hálával az egylet vezetőségéről is. Odaadással, lelkesedéssel, önzetlenül fáradozik az árvaház érdekében Franz József László elnök és Szegfű Sándor titkár. Különös elismeréssel és hálás köszönettel említi nevüket. Azt hiszi, hogy avatottabb, jobb kezekbe nem adhatja a közgyűlés az egylet, az árvaház vezetését. Kéri a közgyűlést, hogy jutalmazza és tisztelje meg a közgyűlés az egylet vezetőségét és választmányát azzal, hogy egyhangulag újra megválasztja. Az indítvány meleg lelkesedéssel egyhangulag elfogadott. Megválasztottak: elnök Franz József László, alelnök: dr. Annau Ernő és Harzer József, titkár: Szegfű Sándor, pénztáros: Grandjean Ede, ügyész: dr. Brettschneider Ferenc, választmányi tagok: Annau Adám, Baaden Károly, dr. Fialowski Béla, dr. Haidegger Lajos, Haidegger Ödön, Jankó Ágoston, Magyar Pál, Mayer Resző, dr. Perisics Zoltán, dr. Pollák Viktor, dr. Steiner Gyula, Steinitzer Géza, Steyer István, Struss Serafin, Weiserschan Mihály, Vudý György. Számvizsgálók: Partilla Géza, Wégling István és Weiserschan Fülöp Jakab. Orvos: dr. Kuszing János. Az árvaházi nővéreknek, különösen Alfréda főnöknőnek a szép ünnepélyek rendezéseért, a gyer-

mekeknek szeretettel, türelemmel és odaadással való neveléséért és gondozásáért a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Harzer József elismerő szavaira. Köszönetet szavazott a közgyűlés a „Torontál“-nak és „Wochenblatt“-nak az egyet támogatásáért a hirlapi téren, Wögh Mihálynak 11 leánygyermeknek felruházásáért és Dienstl Emilia igazgatónőnek 50 drb szőlőkaró adományozásáért. Több tárgy nem lévén, az ülést az elnök berekesztette.

Jön a fémgyűjtőkocsi. Adakozunk fémeket.

Postánk dicsérete a háboruban. Hogy a magyar posta milyen gondosan teljesíti feladatát a háboruban, arról szóljon elismerésül itt az alábbi néhány sor, amelyet az alsóeleméri postahivatal kapott a haretérről:

Postahivatalnak. Alsóelemér.

Engedjék meg, hogy ezton is hálás szívből köszönetet mondhassak azon szívességükért, mely leveleim és csomagjaim pontos továbbítására és kézbesítésére irányul. Miszerint a harc mezején a levelek az egyedüli emlékeztetők arra, hogy valahol a messze távolban vannak olyan szerető szívek, kik néha gyöngédséggel telt aggodalommal gondolnak ránk. Sok és szívélyes üdvözlőket küldi a haditáborból őszinte tisztelőjük dr. Pap Dezső főhadnagy.

Hírek a przemysli foglyokról. Nagyszentmiklósról írják: Ronkovits Sándor orvostanhallgató (hadapród), Ronkovits István helybeli telekkönyvvezető fia, szintén Przemysl átadása alkalmával orosz fogságba került. A fogságból egy levelezőlapon értesítette aggódó szüleit április 3-iki kelettel, hogy 11 nap utazás után Woksz nevű orosz városba szerencsésen megérkezett és a legjobb egészségnek örvend. — Ugyanezen a levelezőlapon Reich Antal nagyszentmiklósi hadnagy szintén küldi üdvözlését, ő is jól érzi magát.

Elhunyt tanító. Burg Károly nyugalmazott igazgató-tanító 62 éves korában Nagytószegen meghalt. A megboldogult tanítói pályáját mint náköfalvai tanító kezdte, majd Zichyfalvára ment, ahonnan azután szülőfalujába Nagytószegre kapott meghívást, ahol nyugdíjba vonulásáig szakadatlanul és példás kitartással szolgálta előbb mint osztálytanító, később mint igazgató-tanító a magyar nemzeti népevelést. Az elhunytat nagy részvét mellett temették el.

Torontáliai veszteségajstroma. A 159. sz. hivatalos veszteségajstromban a következő torontáliai vannak:

Hősi halált haltak: Barbu Vilmos Németcserye. — Bibin Zsiva Melencze. — Bgdanov Száva Dolova. — Budarszki Mita Nagyikinda. — Bunesmasza Traján Galagonyás. — Eckstein Jakab örvezető Nagybecskerek. — Györfy József Törökbecse. — Joneszku Aathanász Ujzora. — Keller Tamás Ecska. — Krämer József Padé. — Levaity Illés Nagybecskerek. — Lozanic Teofil Melencze. — Markovics Péter Arkod. — Milosev Tósa Felsőttebe. — Miók Mojsze Szentjános. — Manojlovics György Beresztóc. — Nenadov Szima Bótos. — Pavlovics Vitályos Arkod. — Polz Mihály szkaszvezető és Polz Péter törzsmester Pancsova. — Ruszovan Péter Révaufalu. — Szücs András Törökbecse. — Würz Vencel Galagonyás. (Valamennyien a 29. gyalogezredből.)

Megsebesültek: Nikolics Pál főhadnagy Melencze. — Olariu Illés kadet Pancsova. — Babics Nedelyko közleg. Csenta. — Bayer Mátyás Beresztóc. — Batyanszki Tivadar Kumán. Csakula Zsiva Szekerény. — Cseiki János Bánlak. — Czárán Miklós Fény. Dettrich János Ernőháza. — Fekete István Ótelek. — Ferth István Pancsova. Fisty Traján Révaufalu. — Frint János Ferenczhalom. — Fuchs Frigyes Hertelendyfalva. — Hankóczy János Zichyfalva. — Jovanov Milorad Csenta. Juhász Sándor Alsóttebe. — Kloos József Ernőháza. — Korom György Torda. Máthé Juon Egres. — Miksity András Kisnezsény. — Milenkov Ilia Pancsova. Moritz János Ürményháza. — Pfeifer Mi-

hály Istvánföldre. — Rajkov Nenád Karlova. — Rankov Lyubomir Csenta. — Schneider Kristóf Lázárföld. — Scholz Miklós Galagonyás. — Staudt Mihály Gyér. — Szlojakov Péter Ilonez. — Todorov Uros Kevedobra. — Tomics Zsika Pancsova. — Tyoszy Lázár Pancsova. Zsivon Juon Nagykomlós. (Valamennyien a 29. gyezedből.)

Katonahalál. Raits Kosz'a 29-ik gyalogezredbeli 25 éves nagygyúji születésű népfőlkelő ujonc ma délelőtt a nagybecskereki József-kórházban meghalt. Az elhunyt katonát holnap délután 2 órakor temetik a József-kórházban.

„A cár birodalma“ című füzet a leghatalmasabb ellenség, az orosz cár birodalmát ismerteti. Fővonásában, közgazdasági szempontból megismerteti velünk a nagy birodalom földrajzi viszonyait, majd a rajta élő népesség nemzetiségi viszonyait. Az orosz agrárkérdés, a mezőgazdasági termelés bajai meglevednek előttünk. Egyik fejezetben a cári birodalom pénzügyeit, a hadicélokra kiadott milliárdok származását, ismét másik az orosz birodalom kormányzatának, közgazdaságának bajait ismerteti. A legújabb orosz külpolitika és az orosz hadierő ismertetésével végződik a kis füzet. A 64 oldalas csinos kiállítású füzet, amelyben Oroszország térképe is benyomtatott, 40 fillérért minden könyvkereskedésben kapható.

Geopolitika.

Irta: Czirbusz Géza dr. egyetemi tanár.

— ápr. 27.

Mikor a ház fejünk fölött ég, igazán mellékes, hová helyezzük az éjjeli szekrényt? Mikor Magyarország és a magyar állam megmaradásáról vagy megszüntetéséről van szó — igazán nevetséges, hogy a népfőlkéket hová osztja a stratégiai tudomány.

A magyar állam fejlődésének fázisai geográfiai szempontból nézve a dolgokat ugyanazok, mint más nemzetek kialakulásának menete. Földbirtok nélkül elképzelhetetlen az állam, a társadalom létrejötte. Ezért világra szóló utópia a szocialistáknak vagyunközösséget hirdető tanítása, abszurdum a globuson egy fajta, egy nemzet alakulása s piramidális képesség egy olyan telluris közfelfogás alakulása, mely megszüntetvén a vér, a fajta, a klíma s a történelmi sors teremtette nemzeti és népi különbséget, az abszolúte örök emberit — Göthe szerint das ewig Menschliche honosíthatná meg földünk felületén.

A magyar nemzet csirája Ázsiában család birtok vala, mely nemzetiségi és törzsi birtoklássá növekedett. Magyarországot a törzsszerkezetű magyarság szerezte meg és törzsek, nemzetiségek szerint osztotta fel az ország földbirtokát.

A törzsbirtoklást megtörte Géza fejedelem, amennyiben az Árpádok nemzeti és törzsbirtokát annyira növelte, hogy hatalmi akarásának foganatja lehetett. Géza egyengette az autokracia, a királyság útját s a törzsszerkezet összeolvadását nemzet-törzsi. A törzsi különbségek és különbségek még az Anjouk idejében is (Zách, Csák, Apor stb.) rezgöltek, mert a törzs és nemzetiségi földbirtokot még a vérség köteléke tartotta össze, de a török uralom végképpen megszüntette a törzsek és nemzetiségek külön politizálását. A folszabadtított terület lassanként az államé lett — a magyar államé, hol a faj, rokonsági, vérségi, felekezeti és nyelvi ellentétek felé az államiság gondolata lett a királyság vezéreszéje.

A szatmári béke véget vetett a területi különködésnek és hatalmaskodásnak, 1848 pedig Erdély bekebelezésével kikerekítette a magyar állodalom határait természetes együttességükben s így alapot szolgáltatott erőteljesebb nemzeti eszelekvésre. Mert földbirtok nélkül — mondja Batzel — nincsen állam és geosz, földbirtok nélküli politika. A kettő együtt jár. Geo-politika irányítja a nemzeteket.

A koalíció törzsi és nemzetiségi ellen-szenvedelme tengelyt akasztott ugyan,

hol nemzeti ellenállás, hol kivándorlási tilalom, határcsendőrség, mezei rendőrség, cselédtörvény, hol parlamenti obstrukció címén az új modern magyar állam kialakulásával — csak hogy az idők gyorsvontát nem lehet megakasztani többé elmúlt állami fázisok örökös fentartásával. Die Toten reiten schnell. A kárpáti harcokban elesettek vére az új Magyarország létrejöttét sürgeti, mely modern államnak Tisza István gróf, miniszterelnök adott a legszabatosabb, a modern nemzet történeti fejlődésével és a kor követelésével egybehangzó kifejezést — midőn az elmúlt Magyarország táblabírós érvelésének hullámai csapkodtak körülötte.

Szerencsére kicsi hullámok.

De minden hazáját szerető magyar-nak azon kell lennie, hogy Lengyelország sorsára ne jusson Magyarország. Ott is a középkori családi vetélkedés dominálta a helyzetet s a nye pozvólim = nem engedem politika hevitette a sziveket, midőn a muszka Lengyelország földjére áhított — Lengyelország törzsi és családi politikát üzött, midőn szomszédjai geopolitikát csináltak; még pedig a történelem biznysága szerint eredményesen.

Ne feledjük, hogy Mária Terézia sirva tiltakozott a lengyel királyság felosztása ellen; ne feledjük, hogy evés közben jó meg az étvágy s hogy Magyarország a három nagy népcsaládnak: a germának, szláv és román népeknek útközje. Politikai sziget, melyet csak okos vezérek ébersége tarthat fenn és menthet meg az emberi indulatok és politikai pénz- és földéhség elnyelésétől.

Most csapkodnak leghevesebben ez indulatok a politikai sziget körül. Még nem értünk a dráma végére. A bonyolult most kavarodik. Végünk van, ha közös értelemmel és elszántsággal nem akarunk egyet: a politikai sziget, Magyarország megmentését. Tegyük félre kiesinyes érdekeinket, hagyjuk jobb időkre ékes-szólásunk szofizmait, most a mentők dolgozzanak, a frazeologia hallgasson, midőn honmentésről van szó, midőn a Haza geopolitikája a legnagyobb érdek.

Színház, művészet.

** Csodagyermek. Tegnap este a Csodagyermek című francia bohózatot mulatott ismét a közönség s a szereplők közül Balla és Balláné ezuttal is a legjava alakítást nyújtották. Lescaopier szerepében Gáspár Jenő kabinetalakítást nyújtott, kitünő volt Korda Sándor is Iréne szerepében. Jók voltak melettük Sebestyén Rózi, Parlagi Béla, Fekete Pál, Pelsőczy László és Rásó Ida is.

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről. Érvényes 1914 szept. 7-től tov. rendelkezésig.

INDUL.		óra perc
Nagybecskereki pályaudvarról.		
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt . . .		6-21
Karlova—Szegedre délután . . .		1-13
Zsombolya—Szeged—Budapestre délután . . .		4-00
Pancsovára délután . . .		5-18
Karlova—Szeged—Budapestre este . . .		7-18
Pancsovára délelőtt . . .		8-10
Nagybecskerek-bégap. pályaudvarról.		
Módos—Temesvárra reggel . . .		8-33
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel . . .		2-26
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt . . .		11-55
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután . . .		5-26
ÉRKEZIK.		
Nagybecskereki pályaudvarra.		
Budapest—Szeged—Karlováról délelőtt . . .		8-49
Budapest—Szeged—Karlováról délután . . .		4-50
Budapest—Szeged—Nagyik.—Karlováról este . . .		9-21
Temesvár—Zsombolyáról délelőtt . . .		9-28
Temesvár—Zsombolyáról este . . .		6-30
Pancsováról délelőtt . . .		8-33
Pancsováról este . . .		8-52
Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.		
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este . . .		9-54
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután . . .		4-10
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délelőtt . . .		8-28

HELYBELI BESZERZÉSI FORRÁSOK.

Bádogos:

Schmidt Ferenc, Nicky-utca.
Walik István, József főherceg-u.

Biztosítási ügynökségek:

Franz J. L. (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.-Francia bizt. társ. József fgg-u.
Ifj. Rigó István (Első M. Alt.) Árpád-u. 21.
Steinitzer Géza (Ass. Generali) Gabonatér.

Borbély és fodrász:

Ikity Dusan, Hunyadi-utca.
Nagyvinszky Iván, Hunyadi-u.

Budagyár:

Bence A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv. Guttman Jakabné és fiai, Kültelek.

Cipőkereskedők:

Kertész A., Iskolaépület.
Weinberger K., Hunyadi-u.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.

Divatáruház:

Boskovits S. J., Hunyadi-utca.
Bukovác István, Hunyadi-utca.
Mészik Imre, Pénzügyi palota.
Perger Rezső, Jókai-u.

Dobozgyár és műkönyvkötészet:

Schneider János, Aradáci-ut.

Drogueria:

Melkuhn Dezső, Hunyadi-utca.

Ékszerészek:

Mészik R. Özevgye, Hunyadi-utca.
Goldberg Mihály, Hunyadi-u.

Fényképész:

Orosz Lajos, Korona-utca.

Fű-fiszabók:

Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis É., Megyeház-utca, a m. kir. posta-
épülettel szemben.
Tóth József Hunyadi-utca.

Fotóműterem:

Buzolich József, Hunyadi-utca.

Fűzer- és csemegekereskedés:

Fendler József, Hunyadi-u.

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald, Temesvári-u.
Csókás Antal, Nicky-utca.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-u.

Gyógyszertárak:

Kellner J. utóda Czikajló, Hunyadi-u.
Kollarich Gábor, Melencei-utca.
Vági Sándor, Szerb egyház-palota.

Hálógyár:

Csuszner János.

Kalapkészítő:

Andresz A. Főtér, Bauer-ház.

Kalapraktár:

Sindelás Béla, Hunyadi-utca.

Kávéházak:

Sólyom György, Klub-kávéház.

Kézmű- és rövidáruüzlet:

Benó testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.

Könyv-, zenemű- és papirkereskedés:

Almásy és Szepessy, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.

Könyvkötészet:

Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-
szállodával szemben).

Kocsigyártó:

Amend Ferenc, Nicky-utca.

Kőművesek:

Gazdig György, Szerbtemplom-u.
Hoff N. és társa.
Klaszky Jakab, Váraljai-u.
Mattern Mihály, Juranics-u.
Pányi János.

Lakk-, kence-, és festékáruraktár:

Pencz János, Megyeház-utca.

Lakatosműhely:

Engel Adám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Klein Mór, Hunyadi-u.

Mészáros és hentes:

Bäuerle testvérek, Városházépület.
Prokisch Gyula, Hunyadi-u.

Műköszörüs:

Molnár János, Nicky-u.

Női kalapüzlet:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca

Ruhakereskedés:

Felsenstein Ferenc, Hunyadi-u.
Goldschmidt Lipót, Hunyadi-u.

Sirkőraktár és szobrászterem:

Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.

Szállító-cég:

Perl Mór, Szerb egyházpalota.

Szállodák:

Beneth nagyszálloda, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához“ e. szálloda, Megyeház-u.

Szeszgyár:

Lukács és társa, Kültelek.
Schwirllich Alajos, Aradáci-u.

Téglagyár:

Klein Bernát.

Temetkezési intézet:

Bence A. és fiai.

Tűzifa-, épületfakereskedés:

Annau örökösök, Korona-utca.
Kurländer Imre, Aradáci-ut 1.

Uridivatáruház:

Liptay Dezső, Hunyadi-utca.

Vaskereskedés:

Boleszny Antal, Hunyadi-u.
Daun Gyula, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.

Vendéglő, étterem:

Gál István, Orient-étterem
Habrich Ferenc, Melencei-u. 29.
Kovács János, vasuti vendéglő.
Magyar Király söresarnok.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Rensing Mátyás, Otthon-söresarnok
Tóth és Norizsán, a nagyhid mellett.

Virágkereskedés és kertészet:

Oláh Gábor, Bajza-u.

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontál“

politikai naplaj kladohivatala, mely lap a legrégibb, legelterjedtebb, legolvasottabb naplaj Torontálvármegyében